

Državno-pravne stvari.

Avstrija bodi vsem narodom prava mati!

„Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem“ — ali po domače: „bodi previden v svojih delih, ter gledaj, da se ti dobro izide.“

Za Avstrijo so nastopili tako pomenljivi časi, da bi morala vedno v mislih imeti zgoraj navedene svarilne besede starih Rimljanov. — Ravno tako kakor za Avstrijo je pa tudi nam avstrijskim Slovanom v političnem obziru največje pozornosti treba; kajti črni oblaki nam pogled v prihodnost zakrivajo. Brezдно vidimo odprto, v katero se utegne narodnost naša pogrezniti; vprašanje je velevažno: ali nas bode vlada htela rešiti pogube? Ne bode dolgo, pa bomo videli, kaj je visoka vladasklenila, ali, da me vsakdo razume: ali bode vlada Avstrijo celotno ohranila ali jo bode mar na magjarsko in nemško polovico razkrojila (tako razkrojenje se zove dvalizem). V celotni Avstrii naša slovanska narodnost nikakor ni v taki nevarnosti, kakoršna nam od dvalizma preti, zatoraj se moramo za celotno Avstrijo poganjati, dokler celotni Avstrii dvanajsta ura ne odbije! — Če pomislimo, da imajo pri visoki vladi najbolj Nemci in Magjari veljavnost; če beremo, kaj se zahteva v deželnem zboru v Peštu in kaj se je v deželnih zborih na Dunaji, v Gradcu, v Brnu itd. govorilo, mora nam res vsa nada v boljšo prihodnost zelo vpasti, ker niti Velikonemci niti Magjari nočejo od narodne enakopravnosti Slovanov nič vedeti. Velikonemci zahtevajo za vse dežele, ktere ne spadajo k ogerski kroni, ožji državni zbor na Dunaji, Magjari pa hočejo vsem deželam in narodom ogerske krone in Erdeljcem v Peštu zapovedovati. — V kratkem času so se Nemci in Magjari porazumeli, da le na ta način morejo z uspehom nad slovanskimi narodi gospodovati, da se Avstrija na dva kosa razcepi ter da se nekaj Slovanov iz Dunaja, nekaj pa iz Pešta o svoji narodnosti gospoduje — „divide et impera!“ — Velikonemci in Magjari so o nas Slovane sodbo že sklenili; Bog ne daj še vladinega podpisa, kajti konec bi bil potem vseh besedi. Ista nevarnost, ktera po takem preti narodnosti Slovanom, mora zediniti vse avstrijske Slovane, da se skupno v bran postavijo skupnim protivnikom, — to mora biti slovansk program. — Noben drug narod na vsem svetu nima že od nekaj tako trdovratnih protivnikov kakor mi slovanski Avstrijani; za noben drug narod se ne puli toliko narodov, kakor za nas uboge avstrijske Slovane: Nemec, Magjar, Talijan, vsak bi se nas rad polastil ter nas v svojo narodnost potopil. Čeravno je prav žalostno to, vendar nam more biti živ dokaz, da tujci umejo našo telesno čvrstost in duševno zmožnost dobro ceniti; — le-te naše telesne in duševne zmožnosti so pa tudi vzrok, da nam protivni narodi mnoge zapreke delajo, da bi se mi narodno ne izobrazili in ne okrepčali; oni nas hočejo potujčiti, da bi nas potem na svojo korist upotrebovali. Ako nas drugi narodi (se vé da ne naravnost) zaradi naših zmožnosti dobro vedó ceniti, dasiravno nas pred svetom grdiyo in zaničujejo, ob enem nas pa po vsi sili sebi prisvojiti skušajo; zakaj bi se tedaj mi sami po svoji vrednosti ne cenili? V nevarnih časih smo pokazali, da mi Slovani hočemo zvesti ostati Avstrijani, dasiravno se nam od nemške in magjarske strani podtikuje, da se le na naše sorodne brate na izhodu oziramo. Al tega naj nikar ne Nemci ne Magjari od nas ne pričakujejo, da bomo ž njimi potegnili, ako bi uni si veliko Nemčijo zidali, ti pa samostojno državo svetu pokazali*), in bi po

takem Avstrija razpadla. *) Zato kličemo visoki vladi o važnem tem trenutku: Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Iz Buda-Pešta.

Slovstvene stvari.

Vabilo družbe sv. Mohora za leto 1867.

Z novim letom se prične osmo leto družbine delavnosti po novi osnovi; zato vabi družbin odbor vse Slovence brez razločka stanú, spôla in starosti, da stopijo čedalje v večem številu (letos jih je bilo že 3980) v družbo sv. Mohora; posebno pa prosi vse dekanjske in farne predstojnike, da blagovolijo družbo svojim faranom iz nova priporočiti in za njo prav obilno udov nabrati. Prejeli bodo družniki prihodnje leto: „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“, slovečo Wiesemanovo pripoved „Fabiola“, gospodarsko delo „Umni vinorejec“, „Večernice“, „Kalendarček za leto 1868“ in, če najde dosti podpore, še kake druge večje ali manjše bukve. Letnina iznaša samo 1 gold., dosmrtnina pa 15 gold. a. v.; sicer pa naj se blagovoljno pazi to-le:

1) Čas, do kterege se more za leto 1867 v družbo stopiti, je določen **do 31. majnika** prihodnjega leta, da se more potem brez mudnih spreminjav imenik brž v natis dati in vse bukve meseca julija razposlati; kdor se še le meseca junija ali pozneje oglasi, more za poslani denar samo toliko bukev dobiti, kakor po bukvarnicah ali pa ta znesek za prihodnje leto ostane.

2) Kjer koli je to le mogoče, naj se oglašajo čast. udje in tudi bukve prejemale po čast. gg. dekanjskih in farnih predstojnikih, ker prizadevajo posamezne pošiljatve bukev veliko truda in tudi stroškov; kjer pa to vendar ni lahko mogoče, morejo bukve naravnost po pošti prejeti, samo da se za vsak paket, v katerem so bukve za manj ko šest udov, 15 nkr. za marko in druge stroške priloži; stroške za večje pakete družba sama plačuje.

3) Kdor prvič v družbo stopi, naj izrečno pové, da je nov družnik; vsakdo pa naj naznani mimo svojega stanovanja tudi faro in dekanijo, v katero spada. Imena čast. družnikov naj se pošiljajo z denarjem vred (na oglasila brez denarjev se ne more ozir jemati), pod naslovom „Družba sv. Mohora“ v plačanih listih v Celovec vsaj do konca meseca majnika 1867.

Prečastita duhovščina in tudi drugi domorodci! bodite družbi tudi prihodnje leto z besedo in djanjem krepka podpora, da bo število družnikov čedalje bolj rastlo in po njih se množilo tudi število bukev, vsako leto izdanih!

V Celovcu 10. decembra 1866.

Družbin odbor.

Tristogodišnjica Nikole Zrinjskega v Zagrebu.

Iz Zagreba 28. novembra.

(Konec.)

Približal se je mrak; gospôda, ki je skoro do tega časa bila pri banketu, kakor tudi Sokolci, hité v kazališče, kjer se je ob šestih imel začeti koncert; zgrada bila je polna kakor prejšnji večer, na samem igrališču pa še v Zagrebu morebiti nikdar ni bilo toliko pevcev in pevk, kolikor ta večer; med zbori so peli velikansko lepo pesem „jetnikov“ iz Beethovenovega „Fidelia“;

*) Angleški časnik „Times“ je te dni svaril avstrijsko vlado, naj nikar ne dopusti dvalizma, rokoč: Ako dunajska vlada dá Magjarom, kar zahtevajo, razruši Avstrijo, Ogorske pa vendar ne bo zidala.

*) Tako je govoril magjarski poslanec Boltižar Horvat, privrženec Deakov, v deželnem zboru 1. decembra 1866.